
Slutsatser och förslag från rapporten *Stödtjänster och avhjälpande åtgärder i ett energisystem under förändring* (2021)

Elon Axberg, Senior nationalekonom

**SVENSKA
KRAFTNÄT**

Bakgrund

Uppdrag från regeringen att beskriva befintliga och nya ersättningsmodeller för stödtjänster och avhjälpande åtgärder

Pågående energiomställning i samhället

- > Ökande andel väderberoende och kraftelektronikansluten elproduktion i elsystemet
- > Elektrifiering av transporter och industri ger upphov till nya elflöden men också nya möjligheter till flexibilitet

Nya europeiska regelverk som ska implementeras på ett bra sätt

- > Elmarknadsdirektiv, elmarknadsförordning, anslutningskoder (Rfg, DCC, HVDC), driftskoder (SO, ER) och balansförordning (EB)

Fokus för i dag

Vilka är köparna?

Svk

Svk+DSO

		Stödtjänst för balansering	Icke-frekvens-relaterad stödtjänst	Avhjälpande åtgärd
	Balansering	X		
	Hantering av överbelastning			X
	Spänningsreglering i stationärt tillstånd (reaktiv effektkompensering)		X	X
	Snabb inmatning av reaktiv effekt (spänningsreglering)		X	X
	Kortslutningsström (tröghet mot spänningsändringar, felströmsinmatning)		X	X
	Tröghet för upprätthållande av stabiliteten i lokala nät		X	
Dynamisk stabilitet	Rotorvinkelstabilitet			X
	Frekvensstabilitet			X
	Spänningsstabilitet			X

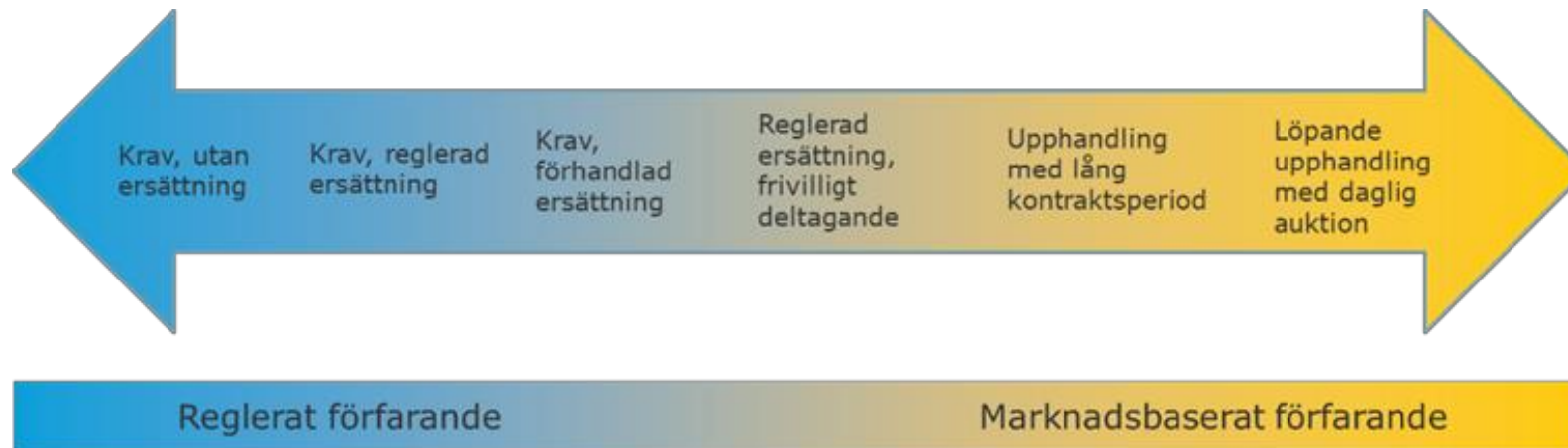

Olika verktyg för att säkerställa nödvändiga förmågor i transmissionsnätet

---

Varianter av reglerade och marknadsbaserade förfarande

Åtgärderna

- > Förbättrad transparens avseende framtida behov av stödtjänster och avhjälpande åtgärder på 1–5 års sikt
- > Ändrad prissättning för vissa stödtjänster för balansering
  - > Kravet på kostnadsbaserade bud på frekvenshållningsmarknaderna (FCR) avskaffas och marginalpris införs på sikt
  - > Ny produkt frekvenshållningsreserv FCR-D nedreglering
  - > Arbeta nordiskt för att den snabba frekvensåterställningsreserven FFR utvecklas och kompletteras med en ersättningsmodell för rotationsenergi och snabb frekvensreglering

Åtgärderna, forts.

- > Införande av lista på flexibla resurser för att hantera överbelastning
- > Icke-frekvensrelaterad stödtjänst för felströmsinmatning (tröghet mot spänningsändringar)
- > Ersättningsmodeller för reaktiv effekt och spänning

Ekonomiskt incitament	Ersättningsmodell
Nätтарiff som uppmuntrar nätanvändarna att bidra med reaktiv effektkompensering i enlighet med överföringssystemets behov.	Nätтарiffen utgår från Svenska kraftnäts kostnader för att utföra reaktiv effektkompensering i egen regi.
Icke-frekvensrelaterad stödtjänst i form av temporär eller varaktig spänningsreglering.	Administrativt fastställd ersättning som utgår från Svenska kraftnäts kostnader för att utföra temporär respektive varaktig spänningsreglering.
Vid behov utforma och genomföra en kompletterande pilotupphandling av reaktiv effekt.	Ersättningen för ett avtalat reaktivt effektutbyte inom ett elektriskt begränsat område där nivån på ersättningen bestäms av marknaden

---

Tack för mig!

Fler frågor?

elon.axberg@svk.se

**SVENSKA
KRAFTNÄT**